NUOMONĖS

EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETAS

577-OJI EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETO PLENARINĖ SESIJA, 2023 3 22–2023 3 23

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Jaunimo veiksmų planas (JVP), teikiamas įgyvendinant 2022–2027 m. ES išorės veiksmus“

(nuomonė savo iniciatyva)

(2023/C 184/02)

Pranešėjas **Michael McLoughlin**

Bendrapranešėjė **Tatjana Babrauskienė**

Plenarinės asamblėjos sprendimas	2022 9 22
Teisinis pagrindas	Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnis 2 dalis
	Nuomonė savo iniciatyva
Atsakingas skyrius	Išorės santykių skyrius
Priimta skyriuje	2023 3 6
Priimta plenarinėje sesijoje	2023 3 22
Plenarinė sesija Nr.	577
Balsavimo rezultatai	
(už / prieš / susilaikė)	157 / 0 / 1

1. **Išvados ir rekomendacijos**

1.1. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) palankiai vertina Jaunimo veiksmų planą (JVP), teikiamą įgyvendinant ES išorės veiksmus, tačiau atkreipia dėmesį, kad gali kilti sunkumų, susijusių su diegimu ir vykdymu, kuriuos reikės stebėti ir prižiūrėti. EESRK pageidautų aktyviai dalyvauti įgyvendinant JVP.

1.2. EESRK mano, kad ES ir viso pasaulio jaunimo organizacijų specialiosios žinios ir patirtis yra puikus išteklius įgyvendinant planą – tiek Europos Komisijai, tiek ES delegacijoms. Komitetas taip pat mano, kad visiems su jaunimu dirbantiems ES darbuotojams turėtų būti suteikti pagrindiniai gebėjimai tokiais klausimais kaip jaunimui palankios erdvės, konsultavimo įgūdžiai ir darbo su jaunimu metodai.

1.3. EESRK pageidautų kad įgyvendinimo metu nuolat būtų skiriama dėmesio labiausiai marginalizuotiems jaunuoliams, įskaitant jaunuolius su negalia, o per visą lyderystės veiklą ne mažiau dėmesio būtų skiriama vietos bendruomenių jaunimui teikiamai visuomenės paramai. Lyderystės ir dalyvavimo procesai turėtų būti kuriami taip, kad užtikrintų eilinių piliečių įsitraukimą ir procesus „iš apačios į viršų“, siekiant ugdyti nuo kasdienio gyvenimo nenutolusius lyderius.

1.4. EESRK pabrėžia, kad duomenų rinkimas ir stebėsena yra labai svarbūs uždaviniai įgyvendinant JVP, be to, Europos Komisija, Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT), susijusios finansavimą gaunančios agentūros ir pilietinės visuomenės organizacijos (PVO) turėtų reguliariai teikti ataskaitas, atsižvelgdamos į neseniai Europos Komisijos atliktą tarptautinių duomenų apie jaunimą nustatymą ir spragų analizę ([1]).

1.5. EESRK palankiai vertina ir skatina sąsajas su Jungtinių Tautų (JT) ir jos agentūrų darbu šioje srityje, visų pirma atsižvelgiant į Jaunimo taikos ir saugumo darbotvarkę ir bet kokią sinergiją su JT Vaiko teisių komitetu.

1.6. EESRK mano, kad svarbiausios ES jaunimo politikos kryptys, pavyzdžiui, programa „Erasmus+“ ir Jaunimo garantijų iniciatyva, gali būti naudingos dirbant jaunimo dalyvavimo ir jaunimo politikos srityse. Naudojant tokias struktūras reikėtų atkreipti dėmesį į prašymų teikimo procedūrų nepriklausomumą ir tokius klausimus kaip vizos ir kalbos.

1.7. EESRK rekomenduoja ES Tarybai paskatinti ES valstybes nares parengti savo planus, kuriuose daugiausia dėmesio būtų skiriama panašiems klausimams kaip ir JVP, ir bendradarbiauti su pilietine visuomene, visų pirma su jaunimo organizacijomis. Be to, reikėtų plėtoti ir stiprinti esamus ES valstybių narių ir tikslinių šalių ryšius ir pilietinės visuomenės partnerystes, ypač jaunimo organizacijų partnerystes.

1.8. EESRK taip pat rekomenduoja skatinti tikslines šalis ir suteikti joms priemonių, kad jos galėtų parengti realią, jaunimui skirtą politiką, ir turėtų nacionalines jaunimo tarybas ar lygiaverčius organus. Komisija, remdama tikslines šalis, savo ruožtu turėtų vadovautis žmogaus teisių principais.

1.9. EESRK mano, kad reikėtų susieti JVP ir Europos įgūdžių metus, siekiant užtikrinti, kad šiam darbui šalyse partnerėse būtų teikiama pirmenybė.

1.10. EESRK laikosi nuomonės, kad švietimui skirta veikla turėtų būti sutelkta į lygybę, visų pirma į mergaičių apsaugą, ir kad strategijos turėtų užtikrinti sunkiausiai pasiekiamų asmenų dalyvavimą. Visos galimybės gauti stipendijas turėtų būti atviros, skaidrios ir jomis turėtų būti tikslingai skatinami sunkiausiai pasiekiami asmenys.

1.11. EESRK yra įsitikinęs, kad reikėtų skatinti piliečių dalyvavimą visose PVO, pavyzdžiui, jaunimo grupėse, profesinėse sąjungose ir jaunųjų verslininkų grupėse.

1.12. EESRK nuomone, ES prekybos politikoje reikia išnagrinėti jos poveikį ir ryšį su jaunimu, visų pirma pagal prekybos ir tvarumo skyrius ir ekonominės partnerystės susitarimus (EPS).

1.13. EESRK rekomenduoja, atsižvelgiant į Europos Komisijos tyrimą, išorės veiksmų srityje darbui su jaunimu reikėtų parengti konkrečią psichikos sveikatos bendruomeninę globą ir nustatyti tikslus, susijusius tiek su rezultatų skaičiumi, tiek su kokybiniu psichikos sveikatos gerinimu.

1.14. EESRK nuomone, kova su vaikų darbu turėtų būti svarbi JVP dalis, kad XXI amžiuje vaikų darbas pagaliau taptų istorija.

2. **Bendroji informacija: susijusi EESRK veikla**

2.1. 2018 m. spalio mėn. EESRK priėmė nuomonę dėl naujos ES jaunimo strategijos ([2]), kurioje pabrėžiama būtinybė vadovautis tarpsektoriniu požiūriu į jaunimą ir daugiau dėmesio skirti užimtumui, psichikos sveikatai, lygybei ir švietimui. Joje taip pat pabrėžiama ES išorės veiksmų politikos svarba šioje srityje.

([1]) Kalantaryan, S., McMahon, S. ir Ueffing, P., *Youth in external action*, JRC130554, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas, 2022 m.

([2]) OL C 62, 2019 2 15, p. 142.

2.2. 2020 m. rugsėjo mėn. EESRK priėmė nuomonę „Struktūruoto jaunimo dalyvavimo ES sprendimų priėmimo procese klimato ir tvarumo klausimais skatinimas“ ([3]). Komitetas taip pat ragino surengti jaunimo apskritojo stalo diskusijas klimato ir tvarumo klausimais, taip pat įtraukti jaunimo atstovą į oficialią ES delegaciją dalyvauti Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijos (UNFCCC COP) posėdžiuose ir atsižvelgti į jaunimo nuomonę EESRK klimatui ir tvarumui skirtose nuomonėse.

2.3. 2022 m. liepos mėn. priimtoje nuomonėje „Jaunimo politika Vakarų Balkanuose – Vakarų Balkanų inovacijų darbotvarkės elementas“ ([4]) EESRK ragina Vakarų Balkanų šalių Vyriausybes vadovautis pagrindiniais ES jaunimo politikos dokumentais ir toliau investuoti į įrodymais grindžiamą jaunimo politiką, skirtą atremti jaunimo ugdymo iššūkius, ir užtikrinti pakankamus ir skaidrius biudžeto asignavimus.

2.4. EESRK turi unikalią galimybę sudaryti palankesnes sąlygas užmegzti dialogą su jaunimo tinklais. Jis yra įsteigęs Europos jaunimo metų koordinavimo grupę, kuriai buvo suteikti įgaliojimai stiprinti bendradarbiavimą su jaunimo organizacijomis ir jaunimu Europos jaunimo metų laikotarpiu ir jam pasibaigus, taip pat bendradarbiauti su kitomis ES institucijomis ir PVO, siekiant užtikrinti geresnę kompleksinę jaunimo integraciją į jų kasdienę veiklą. 2022 m. rugsėjo mėn. EESRK priėmė nuomonę „ES jaunimo testas“ ([5]) ir paragino užtikrinti labiau struktūruotą, prasmingesnį ir tikslingesnį jaunimo dalyvavimą.

3. **Bendrosios pastabos dėl JVP**

3.1. EESRK labai palankiai vertina bendrą komunikatą „Jaunimo veiksmų planas (JVP), teikiamas įgyvendinant 2022–2027 m. ES išorės veiksmus“, kuris yra svarbus žingsnis išorės veiksmų ir jaunimo politikos srityje ir kuriame pripažįstama galima šių dviejų sričių sinergija – tai turėjo būti padaryta daug anksčiau. Be to, Europos jaunimo metais toks pokytis taip pat rodo, jog pripažįstama, kad jaunimas ir jaunimo gyvenimas siejasi su visomis politikos sritimis ir kad į šią grupę reikia atsižvelgti visame politiniame darbe, ne tik „tradicinėse“ su jaunimu susijusiose srityse.

3.2. Karas Ukrainoje ir toliau daro didelį poveikį civiliams gyventojams, visų pirma vaikams, paaugliams ir jaunimui. Ukrainoje, kaip ir kituose nuo konfliktų nukentėjusiuose pasaulio regionuose, JVP dėmesį reikia sutelkti į jaunuolių atsparumo didinimą, jaunuolių pilietinio aktyvumo palaikymą ir jų įgalėjimą skatinti pokyčius savo bendruomenėse, ypač atsižvelgiant į atsigavimą po konfliktų.

3.3. Komunikate taip pat tinkamai atsižvelgiama į laikotarpį po COVID-19 ir pripažįstama, kad per šią krizę labiausiai nukentėjo jaunimas. Nors COVID-19 poveikis jaunimui Europoje yra pripažįstamas, pasaulyje jam skiriama mažiau dėmesio, ypač besivystančiose šalyse ir nestabiliose valstybėse.

3.4. Iš esmės pritariame idėjai, kad visą su jaunimu susijusią vidaus politiką turėtų būti galima perkelti į mūsų išorės santykius, atsižvelgiant į konkrečias vietos ir (arba) regiono aplinkybes, kuriomis vykdomi išorės veiksmai. Atsižvelgdami tai, pritartume tam, kad jaunimo testas ES politikai taip pat būtų rekomenduojamas įgyvendinantiems JVP.

3.5. EESRK taip pat palankiai vertina tai, kad Jaunimo veiksmų planas grindžiamas Europos socialinių teisių ramsčiu ir ES veiksmų planu žmogaus teisių ir demokratijos srityje, kuriuose pabrėžiamas vienodo, visapusiško ir prasmingo jaunimo dalyvavimo viešajame ir politiniame gyvenime poreikis. Nors jaunimas ir yra permainų priešakyje, jam vis dar pernelyg dažnai nepakankamai atstovaujama, o tai prieštarauja pagrindinėms jo teisėms. EESRK palankiai vertina JVP už didelius užmojus ir aiškų dėmesį veiksmams. Komitetas taip pat vertina tai, kad jame pripažįstama, jog šiandienos pasauliniai iššūkiai yra susiję su keliomis kartomis.

3.6. Komunikatu sutelkiamas visas esminis su jaunimu susijęs politinis darbas įvairiose srityse. Įgyvendinant planą bus svarbu atlikti tam tikrą bendrą priežiūrą, ypač atsižvelgiant į tai, kad jį vykdys įvairios agentūros ir kad politikos kryptys yra įvairios. Tai taip pat turėtų apimti už jaunimą ir švietimą atsakingus asmenis, jaunimo organizacijas ir patį jaunimą, taip pat pagalbos agentūras ir kitas ES valstybių narių nacionalines įstaigas, finansavimą gaunančias agentūras ir PVO. Be to, įgyvendinimo metu reikės atsižvelgti į įvairius finansavimo šaltinius, dalyvius ir rodiklius. Apskritai tai bus sudėtinga, tačiau veiksminga priežiūros sistema duos naudos ir galėtų tapti jungtinės politikos įgyvendinimo modeliu.

([3]) OL C 429, 2020 12 11, p. 44.
([4]) OL C 443, 2022 11 22, p. 44.
([5]) OL C 486, 2022 12 21, p. 46.

3.7. Beveik visose išorės veiksmų srityse reikia tobulinti duomenų apie jaunimą rinkimą. Įgyvendinant JVP reikia sutelkti dėmesį į šią sudėtingą sritį, kaip pripažįstama neseniai Europos Komisijos atliktoje tarptautinių duomenų apie jaunimą nustatymo ir spragų analizėje. Gali būti sunku išskaidyti išdirbius ir rezultatus ir nustatyti tikslų konkrečios programos ar iniciatyvos indėlį į rezultatą. Todėl visų su jaunimu susijusių intervencinių priemonių atveju būtina tęstinė analizė.

3.8. ES turėtų bendradarbiauti su Jungtine Karalyste (JK), siekdama užtikrinti, kad šios šalies jaunimas ir jaunimo organizacijos neprarastų programos „Erasmus+“ bendradarbiavimo ir tarpkultūrinio mokymosi dvasios bei įgytos patirties. Reikėtų išanalizuoti visas galimybes optimizuoti esamų santykių su Jungtinės Karalystės PVO stiprinimo ir naujų santykių užmezgimo bei puoselėjimo potencialą ([6]).

Lyderystė ir dalyvavimas

3.9. JVP daug dėmesio skiriama lyderystei ir dalyvavimui. Tai yra sveikintina ir labai atitinka geriausią darbo su jaunimu patirtį. Vis dėlto EESRK mano, kad norint toliau taikyti tokį požiūrį ES išorės veiksmų srityje reikės diegti visaapimantį ir patariamąjį metodą. NET ir ES ir jos valstybėse narėse, nepaisant didelių pastangų, dalyvaujamosios praktikos srityje mūsų dar laukia ilgas kelias. Jaunimo lyderystės ištakos paprastai glūdi palankioje aplinkoje vykstančiame gerame vietos lygmens darbe. Taip atsiranda jaunų žmonių, kurie gali išsakyti savo nuomonę remdamiesi ryšiais su bendraamžiais ir patirtimi, susijusia su tokiomis vietos problemomis kaip aplinka, transportas, švietimas, psichikos sveikata, socialinė parama ir daugeliu kitų. Šį darbą dažnai palengvina PVO. Tikimės, kad teminės programos, skirtos pilietinei visuomenei ir žmogaus teisėms bei demokratijai, bus orientuotos į šiuos poreikius.

3.10. Todėl tam, kad šioje srityje būtų galima taikyti gerąją patirtį, turi būti keletas susijusių veiksnių. Programa „Erasmus +“ vis dar siekiama teikti pirmenybę mažiau galimybių turintiems jaunuoliams, veiksmingai pripažįstant, kad šioje srityje dar reikia daug nuveikti įgyvendinant vieną svarbiausių programų. Žmonių tarpusavio ryšių ir judumo srityje administraciniai aspektai, pavyzdžiui, vizos, atlieka lemiamą vaidmenį užtikrinant, kad dalyviai nekliudomai galėtų įgyti patirties, todėl šiuo tikslu reikia laikytis bendro požiūrio. Kalbant apie šiuos iššūkius besivystančiose šalyse, nestabiliose valstybėse ar net totalitarinėse šalyse, jie yra gerokai didesni. Galiausiai visas numatytas lyderystės ir dalyvaujamasis darbas turi būti grindžiamas vietos lygmens ir bendruomenės patirtimi.

3.11. Turime būti apdairūs, kad procesas nevyktų atvirkštine tvarka, kai pirmiausia dirbama su „lyderiais“ ir trūksta realios vietos lygmens iniciatyvos. Finansuotojai ir tarptautinės nevyriausybinės organizacijos negali sukurti šios lyderystės, todėl būtini kokybiški vietos lygmens ryšiai. Todėl reikia skaidrios atrankos, atvirų ir įtraukių metodų bei apsaugos nuo valstybių ir kitų subjektų vykdomo užvaldymo, ypač nestabiliose valstybėse. Įsitraukimas, dalyvavimas ir lyderystė yra labai svarbūs ir vadovaujantis mūsų požiūriu reikia sukurti infrastruktūrą, kad tai virstų tikrove. Pirmenybė turėtų būti skiriama ilgalaikiam jaunimo organizacijų ir pilietinės visuomenės rėmimui, o ne trumpalaikiais projektais grindžiamam požiūriui. Bendradarbiaujant su jaunimo lyderiais taip pat reikia strategijų, kaip elgtis su nuolat besikeičiančia grupe, kuri yra laikina, auga ir tobulėja, o atėjus laikui jai reikės arba ji norės judėti tolyn.

3.12. Turėtų būti teikiama prasminga parama vietoje veikiančioms piliečių organizacijoms, kad jos galėtų tobulėti ir tapti svarbiomis vietos bendruomenių veikėjomis. Tikimės, kad Jaunimo diskusijų forumas dėl tarptautinių partneryščių ir dialogo su jaunimo organizacijomis platforma, kuri yra Vystymosi politikos forumo (VPF) dalis, padės spręsti šį klausimą. Be to, parama profesinėms sąjungoms ir profesinių sąjungų jaunimo organizacijoms gali paskatinti ir remti demokratinį jaunimo dalyvavimą savo darbo vietoje. Nacionalinės jaunimo tarybos, su sąlyga, kad jos yra nepriklausomos ir panašiai kaip, pavyzdžiui šešių didžiausių jaunimo organizacijų iniciatyva *Global Youth Mobilisation* ([7]), gali suteikti gerą infrastruktūrą nusprendžiant su kuo bendradarbiauti šalyse partnerėse.

([6]) Informacinis pranešimas dėl ES ir JK susitarimo dėl išstojimo, įskaitant Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos, įgyvendinimo.
([7]) https://globalyouthmobilization.org/

Įgyvendinimo metodai

3.13. JVP yra daug ir sveikintinų nuorodų į programą „Erasmus+“. Šiuo atžvilgiu komunikate vengiama „išradinėti dviratį“. Kai tinkama, programos struktūros ir procesai gali ir turėtų būti naudojami mūsų išorės santykiuose. Įgyvendinimo metu gali būti naudinga išskaidyti programos dalis, pavyzdžiui, jaunimo, mokyklų, profesinio rengimo ir mokymo ir tretinio mokslo. Reikėtų pašalinti tokias kliūtis, kaip vizos, finansavimo stoka ir kalbos barjeras, o įgyvendinimas turėtų būti orientuojamas į abipusį mokymąsi, įgūdžių ugdymą ir patirtį. Jei pasitelkiamos nacionalinės agentūros, jos turėtų būti apdairiai tikrinamos, kad būtų užtikrinta pagarba tinkamiems pilietinės visuomenės veikėjams ir jų nepriklausomumas.

3.14. Pirminis profesinis rengimas ir mokymas sudaro palankesnes sąlygas jauniems žmonėms ateityje įsidarbinti ir dalyvauti mokymosi visą gyvenimą procese. Profesinio rengimo ir mokymo politika ir gerąja patirtimi yra remiama nedirbančio, nesimokančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo (NEET) socialinė įtrauktis ir integracija į darbo rinką.

3.15. Komunikate naudingai susiejami ES išorės veiksmai ir vaiko teisės; šioje srityje ES neseniai parengė strategiją. Įgyvendinant JVP taip pat būtų naudinga glaudesnė sąsaja su 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (JT VTK), pavyzdžiui, pasinaudojant Ženevos komiteto valstybių ataskaitomis. Daug jaunuolių yra jaunesni nei 18 metų, todėl JT VTK principais galima vadovautis, tačiau ES darbas su jaunimu apima ir vyresnio amžiaus asmenis. Ne visada 18 metų turėtume laikyti amžiaus riba.

3.16. Įgyvendinant JVP nacionaliniu, regionų ir daugiašaliu lygmenimis turi būti taikomas Europos komandos požiūris. Todėl ES turėtų prisitaikyti prie konkrečių poreikių ir aplinkybių skirtinguose regionuose. EESRK mano, kad būtų naudinga, jei partnerystės padėtų užpildyti žinių ir duomenų apie jaunimą spragas, ypač susijusias su prioritetinėmis skaitmeninių įgūdžių ugdymo, klimato kaitos sritimis ir žaliuoju kursu. EESRK norėtų sužinoti, kaip artimiausiais mėnesiais bus įgyvendinami įvairūs veiksmai, ir yra pasirengęs prie to prisidėti.

3.17. Tikėjomės, kad konsultacijų dėl JVP metu bus gauta daugiau atsakymų, o atsakymai bus labiau reprezentatyvūs. Tai rodo, kad jaunimui reikia teikti visą susijusią informaciją svarbiomis temomis, kad jis galėtų priimti informacija pagrįstus sprendimus ir kruopščiai bei prasmingai prisidėti prie politikos formavimo proceso. Šiuo požiūriu informacijos gali suteikti tokios priemonės kaip Europos jaunimo informavimo ir konsultavimo agentūros (ERYICA) kokybės ženklas.

4. **Konkrečios pastabos dėl tam tikrų JVP skyrių**

4.1. JVP nuostatos yra daugelio vykdomų veiksmų rinkinys, o jų įgyvendinimo iššūkiai bus didžiuliai, ypač po COVID-19 pandemijos. Galimybė gauti išsilavinimą ir lyčių lygybė yra labai svarbios ir šioje srityje jau pasiekta pažangos.

Švietimas

4.2. Įgyvendinant JVP būtina tvirta sąsaja su Europos įgūdžių metais. EESRK pažymi, kad reikia atsižvelgti į įgūdžių ugdymo svarbą, visų pirma klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos srityje, žiedinės ekonomikos, psichikos ir fizinės sveikatos, lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių srityse, taip pat perkvalifikuojant jaunus žmones bei keliant jų kvalifikaciją ([8]). Socialinio ir pilietinio dialogo vaidmuo yra labai svarbus ir jį reikia stiprinti.

4.3. Vėlgi, švietimo srityje dalyvaus daug suinteresuotųjų subjektų, todėl reikia aiškių tikslų ir vertinimų. Būtina nuolat dirbti su sunkiausiai pasiekiamais asmenimis, ypač skurdžiausiose ir nestabiliausiose valstybėse. 10 % išlaidų įsipareigojimas pagal Europos Komisijos Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę (KVTBP) ir humanitarinės pagalbos biudžetą yra sveikintinas ir norėtume, kad įsipareigojimų prisiimtų kitos agentūros ir valstybės. Ilgalaikius sprendimus švietimo srityje privalo priimti tikslinių šalių Vyriausybės, o vietos PVO turėtų atlikti svarbų vaidmenį. Tarptautinė bendruomenė negali būti pagrindinė veikėja ilguoju laikotarpiu. Tikimės, kad Švietimo transformavimo aukščiausiojo lygio susitikime šiuo klausimu bus padaryta pažanga.

([8]) OL C 100, 2023 3 16, p. 38.

4.4. Nuostatos dėl stipendijų ir fondų yra sveikintinos, tačiau turime skirti dėmesio atrankos klausimams ir užtikrinti PVO dalyvavimą. Svarbu, kad sudarant šias galimybes būtų nustatytos skaidrios, sąžiningos ir įtraukios akademinių programų dalyvių atrankos procedūros, pirmenybę teikiant mažiau galimybių turintiems asmenims.

4.5. Didinant konkurencingumą ir sprendžiant nedarbo problemą gyvybiškai svarbu kuo labiau padidinti žmogiškojo kapitalo vertę kartu atsižvelgiant į darnų vystymąsi. Tam reikia darbo jėgos, kuri turėtų įvairių universaliųjų įgūdžių ir gebėtų prisitaikyti. Švietimo ir mokymo politika turi būti rengiama ir vykdoma glaudžiai bendradarbiaujant su socialiniais partneriais ir joje daugiau dėmesio turi būti skiriama ne kvalifikacijoms, o kompetencijoms. Tai padės sumažinti įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktį.

Jaunimo organizacijos

4.6. Komunikate nurodyti keli forumai ir įstaigos, skirti įtraukti jaunimą. Vystymosi politikos forumo platforma yra palankiai vertinama, jei ji užtikrina vietos lygmens ryšius su jaunimo organizacijomis, kurios yra nepriklausomos, savarankiškai organizuotos ir, idealiu atveju, vadovaujamos jaunimo.

4.7. Sveikintinas jaunimo organizacijų paminėjimas komunikate ir nuoroda į jų įtraukimą. Įgyvendinant JVP būtų naudinga atsižvelgti į įvairius ES taikomus darbo su jaunimu praktikos modelius. Ši praktika gali būti tokia pat svarbi kaip ir jaunų žmonių nuomonės, nes ji stiprina visų jaunų žmonių gebėjimus vietos lygmeniu ir savo ruožtu išugdo jaunimo lyderius, besiremiančius vietos patirtimi. ES ir Europos Tarybos partnerystė ir savanoriškas jaunimo sektorius gali suteikti daug įrodymų ir modelių.

4.8. Jaunimo organizacijos gali būti didžiulis išteklius įgyvendinant planą. ES valstybės narės turėtų būti skatinamos, rengdamos nacionalinius veiksmų planus, į šią sritį įtraukti savo jaunimo sektorių. Turėtume teikti pirmenybę geriems ES jaunimo organizacijų modeliams ir darbui vystymosi, konfliktų ir žmogaus teisių srityje, o ne, pavyzdžiui, JAV „jaunimo ugdymo“ modeliams, kurie neretai naudojami kaip šablioniniai modeliai besivystančiose šalyse ir kituose regionuose ir kurie dažnai nėra grindžiami tomis pačiomis vertybėmis. Tai puikiai derėtų su įsipareigojimu turėti konkretiems regionams pritaikytus sprendimus.

4.9. Pradedant įgyvendinti įsipareigojimus švietimo srityje taip pat turėtų būti įtrauktos neformaliojo švietimo ir savaiminio mokymosi sistemos bendruomenėse, PVO ir su jaunimu dirbančios organizacijose. Šiuo atveju UNESCO ir Europos Tarybos apibrėžtys, taip pat programos „Erasmus+“ jaunimo skyrius yra tinkamos gairės. Turime pripažinti didžiulę mokymosi už mokyklos ribų, kuris tęsiasi visą gyvenimą ir yra mokymasis iš gyvenimo, naudą.

4.10. Politinis dialogas yra svarbus, o JVP tikslai yra plataus užmojo, tačiau neturėtume ignoruoti jaunimo politikos kiekvienoje šalyje ir Vyriausybių atsakomybės, taip pat to, kad reikalingas iš tikrųjų savanoriškos veiklos sektorius ir pilietinė visuomenė. Įgyvendinant JVP taip pat turi būti remiamas darbo su jaunimu politikos plėtojimas, nacionalinių jaunimo tarybų ir panašių organų kūrimas ir metodai, pavyzdžiui, ES jaunimo testas ir kiti.

4.11. Jaunimo organizacijos jau palaiko ryšius visame pasaulyje – tai rodo šešių didžiausių pasaulyje jaunimo organizacijų darbas – todėl įgyvendinant šį planą jos turėtų būti įtrauktos ir turėtų būti remiamasi anksčiau atliktu darbu, o planas turėtų tapti pavyzdžiu kitoms iniciatyvoms. Taip pat turėtume būti atsargūs, kad netaptume pernelyg griežti dalyvavimo klausimais. Neaišku, ar atrenkant spręstinus klausimus Jaunimo įgalėjimo fondui vyko dalyvaujamieji procesai. Jaunimas ne visada pasirenka klausimus, kuriuos kiti laiko svarbiais, ypač besivystančiose šalyse arba nestabiliose valstybėse, kur svarbesni gali būti praktiniai sumetimai.

4.12. Nuostatos dėl jaunimo organizacijų gebėjimų stiprinimo yra labai sveikintinos ir turėtų būti papildytos veiksminga parama siekiant pradėti vietos lygmens judėjimus šalyse partnerėse, kuriose ES delegacijos gali atlikti labai svarbų vaidmenį visame pasaulyje. Kai tinkama, turėtų būti siūloma partnerystė su ES organizacijomis, o darbas turi būti stebimas. Svarbu sudaryti palankesnes sąlygas kurti ir stiprinti tinklus su ES ir ne ES organizacijomis.

Veiksmingas įgyvendinimas

4.13. Šis darbas apima daug veikėjų, politikos sričių ir finansavimo eilučių, pavyzdžiui, ES delegacijas, įvairius Komisijos generalinius direktoratus, EIVT, ES Tarybą ir valstybes nares, taip pat įvairius pagalbos biudžetus. Įgyvendinant JVP reikia užtikrinti aiškumą ir tinkamą tarpsektorinį bendradarbiavimą, kad galiausiai būtų užtikrintas didelis dėmesys tikslinei grupei, tuo pat metu skiriant pakankamą biudžetą.

4.14. Ryšių užmezgimo koncepcijos gali būti grindžiamos jau vykdomu darbu ir susietos su porinės veiklos vykdymo ir kitomis programos „Erasmus+“ jaunimo iniciatyvomis. Be to, programos „Erasmus+“ jaunimo dalyvavimo projektai (be tarptautinio aspekto) galėtų būti geri pavyzdžiai jaunimo projektams tikslinėse šalyse.

4.15. Jaunuoliai yra būsimi lyderiai ir pokyčių iniciatoriai ir yra esminiai partneriai, prisidedantys prie Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m., Paryžiaus klimato susitarimo ir skaitmeninės pertvarkos sėkmės. Jaunimo veiksmų planas turėtų užtikrinti, kad ES išorės veiksmais jaunimui būtų suteikta daugiau galių politiniu, socialiniu ir ekonominiu lygmenimis. EESRK, vykdydamas savo įsipareigojimą įgyvendinti Konferencijos dėl Europos ateities rekomendaciją stiprinti Komiteto institucinį vaidmenį ir suteikti jam įgaliojimus palengvinti ir garantuoti dalyvaujamosios demokratijos veiklą, pavyzdžiui, struktūrinį dialogą su PVO ir piliečių grupėmis, yra pasirengęs atlikti savo vaidmenį.

4.16. Nuorodos į perėjimą į pilnametystę JVP yra tvirtos, labai sveikintinos ir atitinka ES darbo su jaunimu vertybes. Šiuo atveju svarbūs klausimai būtų susiję su jaunimo, kaip piliečių, teisėmis ir pareigomis, finansiniu raštingumu, užsienio kalbomis, mūsų planetos tvarumu ir verslumu. EESRK taip pat palankiai vertina sąsają su JT jaunimo taikos ir saugumo darbotvarke ir raginimą plačiau bendradarbiauti su JT. Įgyvendindami JVP turime suvokti, kad daugelyje sričių jaunimas paprastai yra nutolęs nuo sprendimų priėmimo.

4.17. JT Saugumo Tarybos rezoliucija 2250 (2015) dėl jaunimo taikos ir saugumo yra itin svarbi priemonė bendradarbiaujant su jaunimu visame pasaulyje. Joje nustatyti penki pagrindiniai veiksmų ramsčiai: dalyvavimas, apsauga, prevencija, partnerystė, pasyvumas ir reintegracija. Šią svarbią rezoliuciją pasirašiusios šalys raginamos suteikti jaunimui daugiau įtakos priimant sprendimus vietos, nacionaliniu, regionų ir tarptautiniu lygmenimis ir apsvarstyti galimybę sukurti mechanizmus, kurie leistų jaunimui prasmingai dalyvauti taikos procesuose. Turėtų būti teikiama parama tiems, kurie nori įgyvendinti šią darbotvarkę vietos ir nacionaliniu lygmeniu. Tai susiejus ir koordinuojant su Jaunimo įgalėjimo fondu, būtų galima šioje srityje sukurti įvairias sinergijas.

Lytis

4.18. EESRK mano, kad siekiant darnaus vystymosi labai svarbu išnaudoti jaunimo potencialą ir remti lyčių lygybę. ES išorės veiksmais siekiama suteikti jaunimui daugiau galių politiniu, socialiniu ir ekonominiu lygmenimis ir padėti jam prasmingai ir įtraukiai dalyvauti priimant sprendimus ir formuojant politiką. EESRK mano, kad mergaičių ir jaunų moterų įgalėjimas yra gyvybiškai svarbus siekiant užtikrinti darnų vystymąsi, ir palankiai vertina JVP pateiktas nuorodas į lyčių lygybės užtikrinimą ir diskriminacijos panaikinimą. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad JVP turėtų tapti prasmingais, strateginiais ir ilgalaikiais veiksmais, kurie būtų vienodai naudingi jauniems vyrams ir moterims. Tai apima strategiją, skatinančių lyčių aspekto integravimą į visas išorės veiksmų sritis, kūrimą.

4.19. Svarbu didinti jaunų žmonių, ypač jaunų moterų, turinčių gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) gebėjimų ir skaitmeninių įgūdžių, skaičių ir kuo anksčiau sudominti mergaites STEM sritimis, remti moteris verslininkes ir sektinus moterų pavyzdžius šiuose sektoriuose ir investuoti į programas, kuriomis siekiama, kad STEM sritimis domėtųsi vidurinėje mokykloje besimokančios mergaitės.

Psichikos sveikata

4.20. Sveikintina, kad komunikate minima psichikos sveikata, ir tikimės, kad ji bus svarbi įgyvendinant JVP. Kadangi sveikatos priežiūros sistemos visame pasaulyje yra silpnos, reikėtų pabrėžti jaunimui palankesnį šios srities patobulinimų įgyvendinimą.

Asmenys su negalia

4.21. Be to, EESRK mano, kad ne mažiau svarbu komunikate paminėti jaunuolius su negalia. Įgyvendinant JVP jie taip pat turėtų užimti svarbią vietą. Skatinant jaunimo įgalėjimą ir demokratinį dalyvavimą dažnai pamirštami jaunuoliai su negalia, todėl jie turėtų būti įtraukti į JVP įgyvendinimą.

Ekonominės galimybės

4.22. Tinkami įgūdžiai bus labai svarbūs būsimoms jaunimo ekonominėms galimybėms. Parama bus reikalinga verslininkams ir startuoliams, įskaitant finansų ir kreditų sritį, nes atsivers daug galimybių, visų pirma skaitmeninėje srityje, ypač besivystančiose šalyse.

4.23. Ekonominių galimybių srityje geras pavyzdys yra ES Jaunimo garantijų iniciatyvos modelis, kuris atitinkamai pakoreguotas siekiant NEET asmenims suteikti daugiau galimybių. Kad deramo darbo darbotvarkė taptų realybe, bus reikalingas švietimas darbo ir socialinių teisių klausimais.

4.24. Tokie klausimai, kaip prekyba, turi būti nagrinėjami įgyvendinant JVP, pavyzdžiui, laisvosios prekybos susitarimų tvarumo skyriuose, ir turėtų būti skatinamas pilietinės visuomenės, pavyzdžiui, jaunimo organizacijų, dalyvavimas. Jaunuoliai išlieka pažeidžiamiausia grupe, kai kalbama apie vaikų darbą ir kitų netinkamo elgesio formas. Siekiant tai įveikti, kova su vaikų darbu turėtų tapti svarbi JVP dalis, kad vaikų darbas XXI amžiuje pagaliau taptų istorija. Šiuo tikslu reikia rasti finansinių išteklių, kad dirbantys vaikai nebebūtų priklausomi nuo savo pajamų. Kita vertus, turi būti apribotos įmonių, kurios savo pasaulinėje gamybos grandinėje naudoja vaikų darbą, galimybės veikti.

4.25. Jauni žmonės dažnai pirmieji leidžiasi į rizikingas keliones, kad emigruotų į Europą ir kitur. Siekiant užtikrinti, kad jaunimas nebūtų priverstas pasirinkti pavojingą ir neretai neteisėtą būdą kirsti tarptautines sienas, į JVP reikėtų įtraukti aktyvų bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis, siekiant sukurti humanitarinius koridorius ir perkėlimo programas, kad jaunimas į Europą galėtų patekti saugiai ir teisėtai.

Briuselis, 2023 m. kovo 22 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkė
Christa SCHWENG